

ARTILLERITRAIN, ---ri'trä'ng, m. 3. Hela tillbehöret, anspann och tross, som fordras till de gröfre kanonererna.

ARTILLERIVAPEN, ---ri'våpn, n. 3. 1) Vapen, hörande till artilleriet, såsom kanoner, mörsare, haubitser, m. fl. — 2) Artilleri (se d. o. 3). Brukas då alltid i bestämd form. *A-pnet har på sednare tiden blifvit mycket fullkomnad.*

ARTILLERIVETENSKAP, ---ri'--skåp, f. 3. Vetenskapen om artilleriets inrättning och begagnande med hvad dertill hör. Brukas alltid med bestämd artikel.

ARTIST, --art'ist, m. o. f. 3. 1) Utöfvare af skön konst. Konstnär. Under denna benämning inbegripas egentligen målare, bildhuggare, tonkonstnärer, arkitekter, sångare, skådespelare, fäktmästare, konstberidare och gymnastiker. — 2) Titel, som af artighet tillägges utöfvare af vissa mekaniska konster, hvilka stå i något samband med de sköna.

ARTISTISK, art'istisk, a. 2. Som tillhör, har afseende på eller motsvarar fordringarna af skön konst. Konstnärlig.

ARTISTISKT, adv. På ett sätt, som motsvarar fordringarna af skön konst. Konstnärligt. *Ett a. utfördt arbete.*

ARVODE, n. 4. Vedergällning för något särskilt, tillfälligt uppdrag, göromål eller besvär, som icke hör till någon viss tjenstbefattning eller icke kan betalas efter beräkning af viss tid. *En läkares, advokats, litteratörs a. — Syn. Se Lön.* [Arvode.]

Anm. *Arvode* betydde fordom *arbete*, af det gamla *Ervid*.

AS, n. 3. 1) Den döda kroppen af ett djur, som icke blifvit slagadt. Säges endast om däggdjur och fåglar. *A-et af en häst, af en själf-död oxe, ko, kalf, o. s. v. A-et af en varg, en hare, en örn, en falk, o. s. v. — 2)* (i lägre språket, föraktl.) Död människokropp. — 3) (fig. pop.) Oduglig eller förderfvad människa, liderlig persedel, vrak. — *Ss. Aslukt.*

ASA SIG, v. r. 1. Slå sig på bakdelen.

ASALÄRAN, f. 4. def. Den fordna nordiska gudaläran, som anses hafva blifvit införd af Oden.

ASAR, m. 2. pl. (i sing. *As*, hvilket dock sällan förekommer) 1) (nord. myt.) Benämning på Oden och de andra nordiska öfvergudarna. — 2) (hist.) a) Den historiske Oden jemte hans förnämste följeslagare eller drottar. — b) Sjelfva folket, som medföljde honom på hans invandringståg.

ASBEST, äsbä'sst, m. 3. Mineral af trådig sammansättning, som begagnas till beredande af oförbränneliga tyger, eldfast papper, lampvekar, m. m. Arter deraf äro Amiant eller Berglin, Berggläder, Bergkork, Bergpapper, m. fl.

ÄSBLOMMA, f. 4. Växt med ganska vackra blommor, som dock hafva en högst vidrig lukt, nära liknande den af *as*. *Stapelia*.

ASCENDENT, aschändä'nnt, m. 3. Släktning i uppstigande linie, såsom fader, faderfader, o. s. v. — Motsats: *Descendent*.

ASCENSION, aschänn'schön, f. 3. 1) (vetensk.) Uppstigande, uppstigning. — 2) (artil.) Den båge, en kastad bomb beskriver.

ASFALT, ässfält, m. 3. 1) Becksvart eller svartbrunt mineral, som isynnerhet träffas ymnigt omkring Döda Hafvet i Palestina, af hvars vågor det drifves till stränderna. Kallas äfven *Bergbeck*, *Bergharts*, *Jordbeck*, *Judebeck*. — 2) Se under *Bergtjära*. [Asphalt.]

ASFLUGA, f. 4. En flugart, som isynnerhet lever af *as*.

ASFÄGEL, m. 2. pl. — *fåglar*. Benämning på de fåglar, som leva af *as*.

ASGAM, m. 2. En art af gamslättet, till storlek som en korp, hvit, med svarta vingar, smal näbb, naket hufvud och fjäderklädd hals; lever af *as* och finnes i Afrika, södra Asien och Europa. Kallas äfven *Ludergam*.

ASK, f. 2. Stort och rakt trädslag, med vacker, lummig krona, och hvaraf veden begagnas till slöjdvirke, löfvet till boskapsfoder och barken i läkekonsten. — *Ss. A-bark, -lund, -löf, -trä, -träd*, m. fl.

ASK, m. 2. Husgerådssak af trä, papp, halm, m. m., äfven af metall, försedd med lock, till formen vanligen cirkelrund eller äggrund, stundom äfven fyrkantig, tjenande till förvaring af hvarjehanda smärre persedlar, vissa ämnen o. s. v. *Asken* skiljer sig ifrån *Skrin* deruti, att den vanligen är mindre, tunnare och utan lås, hvaremot skrinet är af bastantare arbete och försedt med lås. Ordet förekommer i många sammansättningar, med hänseende till ämnet eller användningen, t. ex.: *Träask*, *Pappask*, *Rakask*, *Tobaksask*, *Hattask*, o. s. v. — *Ss. A-lock*.

ASKA, f. 4. sing. 1) Återstoden efter förbränningen af ett organiskt ämne. *A. af trä, ben, papper. A-n efter ett nedbrunnet hus. Förbränna till a. Blanda med a. Lägga en stad i a.*, upbränna den. (Fig.) *Kläda sig i säck och a.*, göra bot. *Göra bot i säck och a.*, göra sträng bot. *Staden har åter uppstått ur a-n*, har åter blifvit uppbyggd. *Elden glimmar under a-n*, det finnes ett hemligt missnöje, hat, en hemlig upprorsanda, som hotar med öppet utbrott; en hemlig fara hotar. *Falla, komma ur a-n i elden*, komma i ännu värre ställning än förut. *Hjelpa ur a-n i elden*, med sitt försök att hjälpa blott förvärra ens belägenhet. *Kasta sig ur a-n i elden*, genom försöket att komma ur en svår ställning försätta sig i en ännu värre. — 2) (fig.) Qvarlevnorna af ett lik; äfv. en affiden persons graf. *Carl XII:s a. hvilas i Riddarholmkyrkan. Gå att gråta på sin fars a.* — *Ss. Askaktig, -blanda, -fat, -färg, -färga, -färgad, -grå, -hög, -kar, -kärl, -lik.*

ASKA, v. a. 4. (tekn.) Beströ med aska, inlägga i aska, ingnida eller blanda med aska.

ASKBAD, n. 3. Ett slags bad, då hela kroppen omhöljes af ett lager varm aska.

ASKBLY, n. 3. sing. Se *Vismut*.

ASKBLÅSARE, m. 3. Se *Turmalin*.

ASKBRÄNNARE, m. 3. En, som genom förbrännande af vissa trädslag, växter eller ben tillverkar aska.

ASKBRÄNNERI, n. 3. Ställe, der aska genom förbränning tillverkas.

ASKBRÄNNING, f. 2. Tillverkning af aska genom förbränning.

ASKET, aschét, m. 3. En, som under iakttagande af ett ytterst strängt och återhållsamt lefnadssätt sysselsätter sig förnämligast med andaktsöfningar. [Ascet.]

ASKETIK, aschet'ik, f. 3. Lära om den stränga kristliga dygdens utöfvande. [Ascetik.]

ASKETISK, aschet'isk, a. 2. 1) Strängt gudlig. — 2) (om religionsböcker) Uppbygglig. [Ascetisk.]

ASKFIS, m. 2. (i lägre språket) 1) Litet barn, som ingenting kan företa, utan sitter i spisen